

RĪGAS CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS

**darba pārskats
par 2002.gadu**

Satura rādītājs

Bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums	2
Iedzīvotāju bibliotekārā apkalpošana	2
Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika	3
Uzziņu un informācijas darbs	4
Starpbibliotēku abonements	6
Novadpētniecības darbs	6
Automatizācija	8
Konsultatīvais darbs	10
Darbinieku tālākizglītība, kvalifikācijas paaugstināšana	11
Bibliotēku publicitāte	12
Finansiālā darbība	14
Projektizstrāde	14
Sadarbības tīkls, partneri	18
Sadarbība ar pašvaldībām	19
Starptautiskie sakari, pieredzes braucieni	20
Pielikumi:	
Bibliotēku telpu un ēku stāvoklis uz 01.01.2003	
Bibliotēku darba skaitliskie rādītāji par 2002. gadu	
Bibliotēku krājumi uz 01.01.2003	
Projektu īstenošanas laika grafiks	
Līgumu kopijas	

Bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums

Rīgas Centrālā bibliotēka ir lielākā publiskā bibliotēka Latvijā. 2002. gadā bibliotekāros pakalpojumus rīdziniekiem un citu pilsētu iedzīvotājiem sniedza centrālā bibliotēka un tās 45 filiālbibliotēkas, t.sk. 5 bērnu bibliotēkas un 5 specializētās bibliotēkas (Ziemeļvalstu literatūras bibliotēka, Svešvalodu literatūras bibliotēka, Mākslas literatūras bibliotēka, bibliotēka „Vecrīga” un Mūzikas bibliotēka „Tilts”). Darbojās arī vairāki bibliopunkti gan skolās, gan citās iestādēs.

Rīgas pilsētas bibliotēkas finansē Rīgas dome. 2002. gadā no pašvaldības budžeta piešķirtais finansējums sasniedza 1 434 786 latus. Rīgas pilsētas bibliotēku pakalpojumus izmantoja 166 831 lietotājs (+ 29 641 jeb par 21,6% vairāk nekā 2001. gadā). Tātad 22,5% rīdzinieku ir Rīgas pilsētas bibliotēku lietotāji. Bibliotēkas ir vienas no visvairāk apmeklētajām kultūras iestādēm. Rīgas pilsētas bibliotēku apmeklējumu skaits 2002. gadā bija 1 315 617 (+ 3 960); izsniegums – 4 080 321 (+ 51 654 salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu). Tas nozīmē, ka 2002. gadā katrs rīdzinieks bibliotēkās iegriezies vidēji 1,8 reizes un katram rīdziniekam vidēji izsniegti 5,5 izdevumi. (Iedzīvotāju skaits Rīgā uz 30.09.2002 - 741 292).

Ir vairāki iemesli, kāpēc bibliotēku popularitāte pieaug. Tās piedāvā arvien plašāku pakalpojumu klāstu, kā pamatpakalpojumu sniedzējas tās ir viegli pieejamas lietotājiem, to darba laiks ir pietiekami garš un tās strādā arī sestdienās (atsevišķos gadījumos arī svētdienās).

Iedzīvotāju bibliotekārā apkalpošana

2002. gadā lietotājiem bija pieejami dažādi informācijas nesēji, t. sk. 1,3 milj. grāmatu, 197 nosaukumu žurnāli (65 latviešu valodā, 132 kopā 7 svešvalodās), 57 avīzes (37 latviešu valodā un 26 kopā 8 svešvalodās), internets, lasāmatmiņas kompaktdiski, videofilmas, elektroniskās datu bāzes (EBSCO, NAIS, Lursoft). Bibliotēku krājumu papildināšanai aizvadītajā gadā atvēlēti 188 242 lati. (Ls 0.25 uz 1 rīdzinieku; 2000. gadā – Ls 0.15).

Pārskata gadā Rīgas pilsētas bibliotēku darbību raksturo šādas izmaksas:

- uz 1 iedzīvotāju - Ls 1.94;
- uz 1 lietotāju – Ls 8.60;
- uz 1 apmeklējumu – Ls 1.09;
- uz 1 izsniegumu - Ls 0.32.

Informācijas iegūšanai lietotāji var izmantot elektronisko katalogu, kā arī RCB mājas lapu.

Izdevumus, kuru nav bibliotēku krājumos, var saņemt Starpbibliotēku abonementa (SBA) kārtā gan no Latvijas bibliotēkām, gan no ārzemēm.

Lai labāk informētu lietotājus par saviem krājumiem, bibliotēkas regulāri rīko jaunieguvumu un tematiskās izstādes, organizē dažādus literatūras popularizēšanas pasākumus gan pieaugušajiem, gan bērniem.

Īpaša uzmanība tika pievērsta darbam ar bērniem. Pagājušajā gadā bērnu bibliotēku un bērnu nodaļu, kā arī pieaugušo bibliotēku pakalpojumus izmantoja 54 255 lietotāji vecumā līdz 16 gadiem (32,5% no lietotāju kopskaita); apmeklējumu skaits – 385 505 jeb 29,3% un izsniegumu skaits – 1 032 207 jeb 22,7% no kopējiem rādītājiem.

Mazajiem lasītājiem tiek organizētas dažādas nodarbību formas: tematiskie literatūras popularizēšanas pasākumi, nodarbības latviešu valodas apgūšanai, leļļu teātra izrādes, diskusiju klubi, video filmu skatīšanās, ekskursijas u.c.

Cilvēkus ar īpašām vajadzībām, arī slimos un vecos cilvēkus daudzas filiālbibliotēkas cenšas apkalpot mājās.

Lai apmeklētājiem palīdzētu labāk orientēties bibliotēkā un ātrāk iegūt viņiem nepieciešamo informāciju, centrālajā bibliotēkā ir izveidota konsultanta darba vieta. Konsultants sniedz informāciju par jebkuru jautājumu.

CB lasītavā darbojas Eiropas Savienības informācijas punkts.

Lielu popularitāti ieguvusi jaunizveidotā izstāžu zāle centrālajā bibliotēkā.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika

2002. gadā Rīgas CB izveidota Komplektēšanas padome, kuras vadībā izstrādāti Rīgas CB krājumu komplektēšanas pamatprincipi (konceptija). Šis dokuments tika iesniegts RCB finansētājam – Rīgas domei.

Komplektēšanas pamatprincipos ir noteiktas vadlīnijas un uzdevumi, kuri balstās gan uz Latvijas Bibliotēku likumu, gan 1999. gada Kopenhāgenas deklarāciju un veido RCB komplektēšanas politiku.

RCB un tās filiālbibliotēku krājumi papildinājušies par 86 477 eksemplāriem (t.sk.17 858 žurnālu eksemplāri). Regulāras krājumu attīrīšanas gaitā atsevišķie krājumi sāk stabilizēties (19 bibliotēkās atkomplektēšanas un komplektēšanas procesu mijiedarbības rezultātā bibliotēkas kopējais krājums praktiski paliek nemainīgs). Taču

2002. gadā atkomplektēto eksemplāru skaits ir lielāks par jaunieguvumu skaitu, tāpēc CB un filiālbibliotēku kopējais krājums samazinājies par 63 062 eksemplāriem.

RCB un tās filiālbibliotēku kopējais iespieddarbu krājums uz 2003. gada 1. janvāri – 1 299 989. (Krājuma komplektēšanas tehnoloģiskais process un apjoms detalizēti atspoguļots un analizēts RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas pārskatā).

Pašreiz CB krājums atrodas 51 adresē visā pilsētas teritorijā. Telpu trūkuma dēļ izvietojums nevienmērīgs un telpas neatbilstošas 2001. gadā pieņemtajiem Ministru Kabineta normatīviem. Bibliotēku datorizācija par pašvaldības līdzekļiem ir aizkavējusies un nenotiek kā plānots. Rīgas CB to nedaudz cenšas kompensēt ar datoru iegādi no projektu līdzekļiem. Līdz ar to krājumu attīstības pamatprincipa „veidot efektīvu elektronisko dokumentu piegādes sistēmu, kas nodrošina visdažādākās informacionālās vajadzības” ieviešana kavējas.

Rīgas CB Bibliotēku dienests kopā ar KAN sācis strādāt arī pie tādiem būtiskiem komplektēšanas jautājumiem kā:

- katras bibliotēkas plašāka piesaiste krājuma piekomplektēšanā, kas paaugstinātu bibliotēkas krājuma kvalitāti;
- komplektēšanas un apstrādes tehnoloģisko procesu analīze, lai paātrinātu grāmatas ceļu no veikala līdz lasītājam;
- komplektēšanas procesa automatizācija atbilstoši sadarbības partneru (Flandrija, Zviedrija) ieteikumiem.

Minēto jautājumu risināšanu kavē nepietiekams tehniskais nodrošinājums – veci un „lēni” datori elektroniskā kopkataloga sektorā, kā arī vispār datoru trūkums komplektēšanas sektorā.

Pārskata gadā aktualizējušies jautājumi paliek administrācijas redzeslokā un tiks risināti Bibliotēku dienesta un Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieku ikdienas darbā.

Uzziņu un informācijas darbs

Bibliogrāfiskajā uzziņu un informācijas darbā RCB izmantoti gan tradicionālie, gan modernie informācijas nesēji. Bibliotekāra galvenais uzdevums – palīdzēt lasītājam orientēties plašajā informācijas klāstā.

Bibliotēkās, kurās ir pieejami datori, bibliogrāfiskajā un uzziņu darbā plaši izmantoti interneta katalogi un populāri meklētāji, kā arī Lursoft, NAIS, EBSCO datu bāzes. Bibliotekāri popularizē interesantākās ārvalstu elektronisko žurnālu un avīžu pilna un daļēja teksta versijas. Maksimāli tiek izmantota informācija, ko sniedz Latvijas portāli internetā: Latnet, Delfi, Apollo. 2002. gadā organizētas akcijas ar mērķi popularizēt, informēt par tām datu bāzēm un interneta adresēm, kuras izmantojamas mācību darbā, pašizglītībā, kā arī par šobrīd aktuālu tēmu – Latvijas integrācijas procesiem Eiropas Savienībā.

Informācijas pakalpojumu sniegšanā neatsverama ir sadarbība ar citām iestādēm un institūcijām. Centrālajā bibliotēkā pieejami Rīgas domes sēžu protokoli, noteikumi, lēmumi un citi dokumenti, kas ierakstīti disketēs. Ziemeļvalstu literatūras filiālbibliotēka sadarbojas ar vēstniecībām, Ziemeļu Ministru padomi un Zviedru institūtu, regulāri iegūstot jaunākos informatīvos izdevumus.

Bibliotēkās, kuras nav automatizētas, galvenie informācijas avoti joprojām ir sistemātiskā rakstu kartotēka, tematiskās kartotēkas, tematiskās mapes un uzziņu literatūras fonds.

Veicot uzziņu un informācijas darbu, veidojot izstādes, iecienītas ir tematiskās mapes, kurās apkopoti materiāli par bieži pieprasītiem un aktuāliem jautājumiem, materiāls ērti un ātri iegūstams. Populārākās mapes: *Izglītība Latvijā, Vides aizsardzība, Vides piesārņojuma problēmas Latvijā, Daugavgrīvas dabas liegums, AIDS, Smēķēšana*. Lai lasītāji vieglāk orientētos plašajā tematisko mapju klāstā, veidoti to priekšmetu rādītāji. Mapes bibliotekāri veido ar lielu atlasu, ņemot vērā šādus kritērijus: uzziņu fonda izmaiņas, pieprasījumu, tēmas aktualitāti.

Regulāri notiek kartotēku rediģēšana, tiek veidotas jaunas sadaļas, izdalot lasītāju vairāk pieprasītos materiālus. Piemēram, Bolderājas filiālbibliotēkā skolēnu un pedagogu pieprasīta un bieži izmantota ir kartotēka *Ticējumi. Tradīcijas. Svētki*; Zolitūdes filiālbibliotēkā – populāras kartotēkas *Latvijas mūziķi, Latviešu kino*, atsevišķās bibliotēkās veidotas daiļliteratūras nosaukumu kartotēkas.

Bibliotēkās sastāda arī daiļliteratūras sarakstus, velītus rakstnieku un mākslinieku jubilejām, atceres un svētku dienām, interesantām un aktuālām tēmām, kas vienmēr papildina izliktās izstādes.

RCB bibliotekāri izmanto dažādas metodes, lai lasītājus iepazīstinātu ar jaunajām grāmatām un citiem izdevumiem. Ir „jauno grāmatu dienas”, izstādes, tiek gatavoti mutiski un rakstiski jaunumu apskati, ilgstošākā laika periodā informāciju par

jaunpienākušajiem izdevumiem var iegūt, izmantojot jaunumu kartotēku. Centrālās bibliotēkas lasītavā izlikta jaunākās nozaru literatūras izstādes. 2002. gada sākumā sagatavots saraksts par RCB pasūtītajiem preses izdevumiem un informatīvs saraksts par saņemtajiem kompaktdiskiem. Bolderājas bibliotēka regulāri gatavo jaunāko periodisko izdevumu apskatus.

Starpbibliotēku abonements

SBA pakalpojumus 2002. gadā izmantoja 33 no 46 Rīgas pilsētas bibliotēkām (izpildīti 1679 pieprasījumi no 1827). Šie pakalpojumi tika sniegti arī dažādām ieinteresētām iestādēm un organizācijām – Rīgas Latviešu biedrībai, Latviešu Nacionālo karavīru biedrībai, SIA „Latvijas kokapstrāde”, Rīgas 69. skolai, Daiļamatniecības skolai (izpildīti 296 pieprasījumi no 296).

Pieprasījumu sadalījums pa valodām:

latviešu – 1333

krievu - 414

vācu - 42

angļu - 31

RCB filiālēs sadarbībā ar SBA organizētas 15 lielas izstādes un literāras pēcpusdienas, sastādīti 8 literatūras saraksti, izgatavotas 588 kopijas, sagatavotas 33 sarežģītas bibliogrāfiskās uzziņas un sniegtas 12 konsultācijas par SBA darbu filiālēs. SBA kārtā grāmatas saņemtas no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (1679 izpildītie pieprasījumi), no Latvijas Universitātes zinātniskajām lasītavām (8) un no RTU Zinātniskās bibliotēkas (5).

Uz citām bibliotēkām nosūtīti 8 dokumenti.

No ārvalstu bibliotēkām saņemtas 12 grāmatas:

- no Anglijas – 2
- no Krievijas – 3
- no Norvēģijas – 4
- no Vācijas – 3.

Novadpētniecības darbs

Rīgas pilsētas bibliotēkās novadpētniecība ir viens no galvenajiem darba virzieniem, kurš aptver visus bibliotēku darba procesus.

Liela uzmanība tika pievērsta novadpētniecības krājuma izveidei. Līdztekus grāmatu, periodikas iegādei veidotas jaunas un papildinātas jau izveidotās mapes, bet „nolasītie” materiāli pārkopēti un restaurēti. Mapēs iekļauts ļoti daudzveidīgs dokumentu klāsts: rakstu kopijas, fotogrāfijas, arhīvu dokumenti, rokraksti. Rīgas pilsētas bibliotēkās mapes kļuvas par nozīmīgu novadpētniecības krājuma sastāvdaļu, kurās ir ieguldīts liels darbs, bet šim darbam ir atdeve, jo lasītāji tās aktīvi izmanto.

Nozīmīga krājuma sastāvdaļa ir zinātniskie pētījumi par novadu un novadniekiem. To autori – studenti, skolēni, bibliotekāri.

Novadpētniecības krājums pārsvarā tika atspoguļots tradicionālās manuālās novadpētniecības kartotēkās, bet dažās bibliotēkās tika veidotas elektroniskās novadpētniecības materiālu datu bāzes.

Novadpētniecības krājumi un to uzziņu aparāts tiek aktīvi izmantots, popularizēts. Ļoti iecienītas pārskata periodā ir bijušas novadpētniecības tematikas izstādes – no vienas grāmatas izstādes līdz lieliem kompleksiem pasākumiem, kur izstāde tikai viena no sastāvdaļām.

Nereti literatūras izstādes papildina grāmatu apskati, ekskursijas, novadnieku tikšanās, konkursi. Piemēram, ļoti sekmīga ir rakstnieka – novadnieka Vika sadarbība ar Grīziņkalna bibliotēku.

Īpašs ir bibliotēkas „Vecrīga” devums Rīgas vēstures izpētē – viktorīna par Rīgas jūgendstila celtnēm, videofilmu demonstrēšana par Rīgu.

Aktivizējas bibliotēku, muzeju, arhīvu, biedrību, skolu sadarbība novada izpētē. Piemēram, plašu rezonansi izraisīja CB lasītavas ar Latvijas Ebreju muzeju un Dokumentācijas centra atbalstu izveidotā izstāde „Ebreji Latvijā” – sadarbībā ar vēsturnieku Marģeri Vestermani ar šiem dokumentiem iepazīstināja plašu sabiedrību, izmantojot Latvijas lielākās dienas avīzes un medijus.

CB Humanitāro zinātņu lasītavā „Gūtenberga galaktikas” ietvaros notika mūžībā aizgājušā CB direktora Aivara Beikas piemiņas pasākums. LNB galvenā bibliotekāre Aina Štrāle nolasi lekciju „Sibīrijas latviešu pētnieks Rīgas Centrālajā bibliotēkā” RCB direktore Dzidra Šmita iepazīstināja ar CB attīstības perspektīvu.

Pārskata periodā novadpētniecībā ieguldītais lielais darbs ir sniedzis gandarījumu tā veicējiem.

Automatizācija

Rīgas CB automatizācijas plāna projekts tika izstrādāts 1996. gadā ar mērķi nodrošināt:

- pilnvērtīgus, kvalitatīvus un operatīvus informācijas pakalpojumus;
- lietotājiem komfortablu un demokrātisku pieeju dažādiem informācijas resursiem;
- lietotāju apkalpošanas kvalitātes uzlabošanu;
- elektroniskā kopkataloga izveidi un uzturēšanu;
- vienotas informācijas sistēmas izveidi informācijas kvalitātes uzlabošanai;
- rutīnas darba apjomu samazināšanu;
- grāmatu izdošanas un saņemšanas reģistrācijas automatizāciju;
- iespēju turpmākai informācijas atlasei un apmaiņai globālo skaitļotāju tīklu interneta ietvaros;
- efektīvu bibliotēkas fondu pārvaldību;
- strauju bibliotēkas sistēmas infrastruktūras attīstību.

Projekts paredz veikt visu bibliotekāro procesu automatizāciju 6 posmos 7 gadu laikā, racionāli izmantojot līdzekļus.

Šobrīd ir realizēts RCB automatizācijas projekta 3. posms. Ar datortehniku ir nodrošināta Centrālā bibliotēka un tās 20 filiālbibliotēkas.

2002. GADĀ VEIKTIE PASĀKUMI:

- atjaunota mājas lapa

Viens no svarīgākajiem automatizācijas ieguvumiem ir informācijas pieejamība par partnerbibliotēku fondiem, ko var realizēt ar datu apmaiņas vai kataloga pieejamības interneta tīklā palīdzību.

2002.gadā tika intensīvi strādāts pie Rīgas CB un tās filiālbibliotēku mājas lapas izveides, kas sniegtu maksimāli plašu informāciju arī mūsu attālinātajiem lietotājiem. Maijā tika pierēģistrēta Rīgas Centrālās bibliotēkas mājas lapas jauna adrese – www.rcb.lv. No 23.septembra internetā ir aplūkojama Rīgas Centrālās bibliotēkas mājas lapa, kurā ir pieejama plaša informācija par Rīgas Centrālo bibliotēku un tās filiālbibliotēkām, pieejams kopkatalogs un ievietots arī informatīvais biļetens “Jaunās Vēstis”.

Rīgas CB elektroniskais kopkatalogs veidojas no 1997. gada un šobrīd tajā ir vairāk kā 30 000 ierakstu. Kopkatalogā vienkopus varam atrast visas ziņas par jebkuru bibliotēkās esošo dokumentu.

- datorizētas bibliotēkas

Oktobrī Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrs nodeva ekspluatācijā Rīgas Centrālajai bibliotēkai 18 datorus un 18 printerus (HP LaserJet 1000). Datori tika iedalīti četrām bibliotēkām: Hanzas filiālbibliotēkai, Sarkankalna filiālbibliotēkai, Mežaparka filiālbibliotēkai, Čiekurkalna filiālbibliotēkai.

- Interneta pieslēgumi

Lai visas RCB filiāles varētu pilnvērtīgi strādāt, izmantojot pieejamās informācijas tehnoloģijas, t.sk.. datorprogrammu “Alise”, ir nepieciešamas šīs bibliotēkas nodrošināt ar pastāvīgu interneta pieslēgumu, kas nodrošinātu šo bibliotēku pieslēgšanu lokālajam tīklam. 2002.gadā divās filiālbibliotēkās (Juglas filiālbibliotēka, Torņakalna filiālbibliotēka) – iezvanpieeja, kuras iezvanrežīms nevar nodrošināt efektīvu sistēmas darbību, tika nomainīta uz pastāvīgo pieslēgumu (Mājas DSL).

- datu bāzes

2002. gadā Rīgas Centrālā bibliotēka ir noslēgusi līgumu ar “Bibliotēku informācijas tīklu konsorciju” par sadarbību projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” realizācijā par *EBSCO datu bāzu* izmantošanu un līgumu ar LURSOFT IT par *Lursoft Laikrakstu bibliotēkas internetā* izmantošanu.

- IS “Alise” jaunie moduļi

2002.gadā tika iegādāts:

IS “Alise” *Abonementa modulis*, kurš nodrošina tādus procesus kā lietotāju kopkataloga veidošanu un uzturēšanu (lietotāju reģistrācija), lietotāju statistika. Oktobrī Rīgas Centrālajā bibliotēkā sākās automatizētā lasītāju reģistrācija sistēmā „Alise”;

IS “Alise” *Priekšmetklasifikācijas modulis*, kurš atvieglo grāmatu meklēšanu pēc “priekšmetiem”(atslēgvārdiem).

Apmācību klasei Rīgas Centrālā bibliotēka saņēma dāvinājumā no SIA “IT ALISE” integrētās informācijas sistēmas “Alise” programmatūru (pamatkonfigurācija; priekšmetu klasifikācija; UDK tabulu uzturēšana; abonements; izsniegšana/saņemšana).

- rekatalogizācija

2002. gadā Rīgas Centrālās bibliotēkas lasītavā ir sākta rekatalogizācija (vecā fonda ievadīšana).

- apmācības

Īstenojot Rīgas tautas bibliotēku attīstības plānu, ieviešot jaunas tehnoloģijas bibliotēku darbā un pilnīgojot to izmantošanu, ir aktualizējusies nepieciešamība kvalitatīvi apmācīt bibliotēku darbiniekus darbam ar jaunajiem informācijas nesējiem, pilnvērtīgi tos izmantot, uzlabojot klientu apkalpošanu Rīgas Centrālajā bibliotēkā un tās filiālbibliotēkās.

2002. gadā datorklasē notika:

- apmācības darbiniekiem “Alises” programmā;
- apmācības standartprogrammu (Word, Excel) apguvē;
- interneta izmantošanas iespēju apguve;
- informācijas atlase elektroniskajā kopkatalogā;
- struktūrvienības administratoru sagatavošana.

Kursi notika, pieaicinot augsti kvalificētus pasniedzējus un automatizācijas nodaļas darbiniekus.

LIIS sistēmā strādājošās bibliotēkas („Pūce” un „Tilts”) ir gatavas automatizētajai grāmatu izsniegšanai.

Konsultatīvais darbs

Konsultatīvo darbu galvenokārt veic Bibliotēku dienesta speciālisti.

Bibliogrāfiskajā darbā RCB filiālbibliotēkas tika konsultētas tematisko mapju veidošanā, uzziņu uzskaitē, sistemātiskās rakstu kartotēkas veidošanā, analītiskā apraksta sastādīšanā. Tika sagatavotas un nolasītas lekcijas:

- *Analītiskais bibliogrāfiskais apraksts*
- *Informācijas meklēšana internetā*
- *Sistemātiskā rakstu kartotēka bērnu bibliotēkās*
- *Tematisko mapju veidošanas metodika*
- *Novadpētniecības darbs, jaunās tehnoloģijas.*

Tika organizēta pieredzes apmaiņa bibliotēkām, kas sniedz datorpakalpojumus.

Fondu komplektēšanas un organizācijas jautājumos bibliotēkas konsultētas gan pēc bibliotēku vadītāju iniciatīvas, gan CB darbinieku tālākizglītības pasākumu plāna ietvaros.

2002. gadā bibliotēkas apmeklētas 86 reizes, sniegtas konsultācijas un praktiska palīdzība:

- bibliotēkas fondu analīze un izvērtēšana (Mākslas literatūras bibliotēka, Svešvalodu literatūras bibliotēka, Šampētera bibliotēka, Čiekurkalna bibliotēka, Centrālās bibliotēkas bērnu nodaļa, Bergu bibliotēka, Ķengaraga bibliotēka u.c.), veicot literatūras atlasu un norakstīšanu;

- 5 bibliotēkas veica fondu pārbaudi (inventarizāciju). Sniegtas konsultācijas šī darbietilpīgā procesa plānošanā un veikšanā. 7 bibliotēkas plāno bibliotēku fondu pārbaudi 2003. gadā. Arī tām sniegtas konsultācijas šī procesa sagatavošanā.

Darbs ar katalogiem. Bibliotēku dienesta speciālists apmeklējis bibliotēkas 88 reizes. Sniegtas konsultācijas un praktiska palīdzība:

- alfabētiskā kataloga organizācijas metodika (izvietojums, rubriku izdalīšana, rediģēšana un jaunienākušo kartīšu iepludināšana);

- sistemātiskā kataloga organizācija (jaunu rubriku izdalīšana, precizēšana, noformēšana sakarā ar izmaiņām UDK klasifikācijā);

- praktiska palīdzība pārklasificēšanā pēc izmaiņām UDK tabulu 9. nodaļā CB fondā (abonements, lasītava, bērnu nodaļa). Uz CB pārklasificētā fonda bāzes izmaiņas veica visas pārējās filiālbibliotēkas.

RCB Bibliotēku dienesta speciālisti pēc pieprasījuma un vajadzības konsultējuši arī citas Latvijas publiskās bibliotēkas, kā arī citu resoru bibliotēkas.

Darbinieku tālākizglītība, kvalifikācijas paaugstināšana

RCB darbinieku tālākizglītība ir RCB Bibliotēku dienesta kompetencē. Katru mācību gadu (septembris – maijs) tiek sastādīts tematiskais mācību plāns. Nodarbības notiek ceturtdienās. Bibliotēku dienestā ir auditorija semināru, lekciju un citu tālākizglītības pasākumu organizēšanai, kā arī datorklase. Lielākai auditorijai tiek izmantota arī Rīgas 4. mūzikas skolas lielā zāle.

Tālākizglītības pasākumi paredzēti gan noteiktām profesionāļu grupām, gan vienkārši interesentiem.

Viena no mērķgrupām ir RCB darbinieki, kuriem ir augstākā nebibliotekārā izglītība un darba stāžs ne mazāks kā 10 gadu. 8 nodarbību laikā šie darbinieki apgūst bibliotekārā darba pamatjautājumus (fondu kārtošana, komplektēšana, norakstīšana; dokumentu pilnais bibliogrāfiskais apraksts; alfabētiskā kataloga organizācija utml.).

Šo pašu programmu vēlējās apgūt arī Rīgas Ziemeļu priekšpilsētas skolu bibliotekāri.

Projekta „Personāla attīstība – priekšnoteikums virzībai uz klientorientētu bibliotēku” uzsākti kursi par IIS „Alise”. Ar firmu „Alise” ir panākta vienošanās, ka firma var organizēt savus kursus Bibliotēku dienesta datorklasē bez maksas, savukārt 1 vai 2 RCB darbiniekiem tiek dota iespēja piedalīties tajos bez maksas.

Darbiniekiem notiek kursi datorpamatos un programmā „Excel”.

Svešvalodu apgūšanai ir organizēti kursi angļu valodā (2 grupām ar priekšzināšanām un 1 grupai bez priekšzināšanām) un vācu valodā (1 grupa ar priekšzināšanām un 1 grupa bez priekšzināšanām).

Tālākizglītības lekcijas, seminārus un praktiskās nodarbības vada gan Bibliotēku dienesta speciālisti, gan citu RCB struktūrvienību speciālisti, gan uzaicinātie nozaru speciālisti.

Vairākas lekcijas nolasījuši arī vieslektori no Holandes, Beļģijas, Somijas, Krievijas, Zviedrijas un Lietuvas. Šajās lekcijās tika aicināti piedalīties arī citu Latvijas bibliotēku bibliotekāri.

Pieredzes apmaiņas nolūkā tika organizēti citu bibliotēku apmeklējumi, piem., Latvijas Universitātes bibliotēka, Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, Ventspils bibliotēka, Ķemeru bibliotēka.

Vairāki RCB bibliotekāri mācījās Latvijas Kultūras koledžā, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes nodaļas bakalaura un maģistra studiju programmās, kā arī citās mācību iestādēs.

Bibliotēku publicitāte

Publicitāte ir kļuvusi par svarīgu bibliotēku darbības jomu. Katra filiālbibliotēka cenšas informēt par sniegtajiem pakalpojumiem, aktualitātēm un pasākumiem savus apmeklētājus un mikrorajona iedzīvotājus, izmantojot visdažādākās publicitātes formas – informācijas lapiņas, bukletus, pasākumu afišas, bibliotēkas vizītkartes, grāmatzīmes u.c.

RCB Bibliotēku dienests sagatavo un izplata ikmēneša informatīvo biļetenu “Jaunās Vēstis”. Sākotnēji biļetens bija domāts informācijas izplatīšanai bibliotēku darbiniekiem visās 45 filiālbibliotēkās. No 2002. gada septembra “Jaunās Vēstis” ir pieejamas arī RCB mājas lapā, līdz ar to plašāka kļūst biļetena auditorija un vairāk

jādomā par tādas informācijas iekļaušanu, kas būtu interesanta un aktuāla bibliotēku lietotājiem.

No 1996.gada par tradīciju kļuvusi Rīgas tautas bibliotēku nedēļa, kuru 2002.gadā septembra pēdējā nedēļā no 23. līdz 29. septembrim jau septīto reizi organizēja Rīgas CB. Bibliotēku nedēļas laikā ikviens interesents īpašos pasākumos tika iepazīstināts ar bibliotēku darbību, krājumiem un sniegtajiem pakalpojumiem, īpaši akcentējot jauno informācijas tehnoloģiju ienākšanu bibliotēkās, kā arī bibliotēku gatavību iekļauties e-pilsētas realizācijā.

Sākot ar 2003. gadu, Rīgas CB un filiālbibliotēkas bibliotēku nedēļu organizēs aprīlī, kā tas notiek visā Latvijā un citur pasaulē. 1995.gadā UNESCO ģenerālā konference pasludināja 25. aprīli par Vispasaules grāmatu un autortiesību dienu. Šajā nedēļā tiek akcentēta bibliotēku nozīme kultūras dzīvē, un Rīgas CB vēlas iekļauties starptautiskajā apritē.

No septembra interesenti ar informāciju par RCB un tās filiālbibliotēkām var iepazīties arī internetā bibliotēkas atjaunotajā mājas lapā www.rcb.lv.

Informācija par aktualitātēm un pasākumiem regulāri tiek nosūtīta Rīgas domes informatīvajam izdevumam "Rīgas Vēstis", informācija ir tikusi publicēta laikrakstos "Neatkarīgā Rīta Avīze", "Forums", "Literatūra un Māksla Latvijā" u.c.

Vairākkārt sižeti par aktualitātēm Rīgas CB parādīti LNT rubrikā "Rīgas ziņas". Bibliotēku nedēļas laikā LTV 1 raidījuma "Rīts" tiešajā ēterā piedalījās RCB direktore Dzidra Šmita. Šajā nedēļā 24.septembrī Latvijas televīzijas raidījums "Galva.Pils. Sēta" iepazīstināja ar Bišumuižas bibliotēku, Nordeķu bibliotēku, Grīziņkalna bibliotēku un bibliotēku "Laima".

Informācija par nozīmīgākajiem pasākumiem bibliotēkās izskanējusi arī *Latvijas Radio, radio Skonto, radio SWH*. RCB bērnu literatūras nodaļas darbiniece Natālija Hološa 2002.gada pavasarī piedalījies vairākos Latvijas Radio raidījumos – *Punktiņš, punktiņš, komatiņš, Doma laukums, Dienu pēc dienas*, kuru laikā iepazīstināja klausītājus ar RCB darbību, bērnu literatūras nodaļas darbu, kā arī ar aktualitātēm citās filiālbibliotēkās.

Pēc Torņakalna filiālbibliotēkas ierosmes tika veikti sagatavošanas darbi akcijai „Apmeklē un iepazīsti Rīgas Centrālo bibliotēku un tās 45 filiālbibliotēkas!”. Akcijas mērķis – popularizēt Rīgas pilsētas bibliotēkas un to pakalpojumus.

Finansiālā darbība

Rīgas Centrālās bibliotēkas finansētājs ir Rīgas dome. Pārskata gadā pašvaldības piešķirtais budžets RCB bija 1 434 786 lati. Par maksas pakalpojumiem (kopēšana, internets, datorizdruka u.c.) iegūti 32 942 lati. Kultūrkapitāla fonds projektu realizēšanai piešķīris 1 560 latu. Rīgas domes Kultūras pārvalde filiālbibliotēkas „Vidzeme” vēstures digitalizācijas projekta īstenošanai piešķīrusi 2500 latu. **Ienākušie līdzekļi kopā sastāda 1 473 569 latus.**

Finansiālo līdzekļu izmantojums 2002. gadā:

- personāla atalgojumam – Ls 699 477;
- krājuma komplektēšanai – Ls 188 242,
t.sk. grāmatām –Ls 122 233;
periodiskajiem izdevumiem – Ls 36 456;
elektroniskajiem izdevumiem – Ls 1218;
citiem dokumentiem – Ls 28 335.
- informācijas tehnoloģijām – Ls 10426;
- pārējie izdevumi (telpu noma, komunālie pakalpojumi)–Ls 567793.

Projektizstrāde

2002.gadā atbalstu guvušie projekti:

Bibliotēka - integrētas sabiedrības līdzveidotāja

Projekts finansējuma saņemšanai no privatizācijas fonda latviešu valodas apguves līdzekļu, iekārtu, aprīkojuma un elektronisko informācijas nesēju iegādei un izmantošanai sabiedrības integrēšanai Rīgas Centrālajā bibliotēkā (Rīgas CB) un 16 filiālbibliotēkās par kopējo summu 45 700 latu.

Projekts Rīgas domē tika atbalstīts 2000.gada 9.oktobrī un īstenot sākts tikai 2002. gadā. Sakarā ar ievērojamo laika starpību no projekta sagatavošanas un atbalstīšanas līdz realizācijai ir radušās izmaiņas gan pieprasītajā produkcijā, gan tās cenās. Finansējuma izlietojums atbilstoši sadaļām:

1. Datortehnikas un programmatūras iegāde – Ls 28 924,75;
2. TV, audio, video tehnikas iegāde – Ls 6785;
3. Bibliotēku aprīkojuma iegāde – Ls 7768,58;
4. Informācijas nesēju (grāmatu, periodisko izdevumu, videofilmu) iegāde – Ls 2221,67.

Projektā iesaistītās bibliotēkas 2002.gadā saņēmušas TV, audio, video tehniku.

Personāla attīstība - priekšnoteikums virzībai uz klientorientētu bibliotēku

Projekts iesniegts Kultūrkapitāla fondam.

Īstenojot Rīgas CB un filiālbibliotēku attīstības plānu, ieviešot jaunās tehnoloģijas bibliotēku darbā un pilnīgojot to izmantošanu, ir aktualizējusies nepieciešamība kvalitatīvi apmācīt bibliotēku darbiniekus darbam ar jaunajiem informācijas nesējiem. Rīgas CB 2000. gadā izstrādāja klientu apkalpošanas uzlabošanas stratēģisko plānu, kura ietvaros izveidota datorklase apmācībām, pieaicinot augsti kvalificētus pasniedzējus. Projekta uzdevums ir apmācīt ne tikai 148 bibliotekārus bez speciālās izglītības, bet arī speciālistus, kuriem izglītības programmās nav bijušas šobrīd nepieciešamās zināšanas. Rīgas CB Bibliotēku dienestā līdztekus tiks organizētas 2 apmācību programmas:

- datorklasē - nodarbības, kas saistītas ar IT;
- auditorijā - lekcijas efektīvākas saziņas veidošanai.

Projektā paredzētā summa – Ls 2 059,10.

Kultūrkapitāla fonda piešķirtā summa – Ls 800.

Solis pretī augstvērtīgas nacionālās grāmatniecības izdevumu pieejamībai

Projekts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammai “Jaunu grāmatu un citu izdevumu iegāde publiskajām bibliotēkām” par kopējo summu Ls 14 410,02:

- Latviešu oriģinālliteratūras (1422 eks.) iegāde par summu Ls 7902,06;
- Bērnu un jaunatnes literatūras (733 eks.) iegāde par summu Ls 2681,80;
- Svešvalodu vārdnīcu (122 eks.) iegāde par summu Ls 783,20;
- Latvijā dzīvojošo un krievu valodā rakstošo autoru darbu (100 eks.) iegāde par summu Ls 174,60;
- Tulkotās literatūras (419 eks.) iegāde par summu Ls 2073,36;
- Augstvērtīgas nacionālās grāmatniecības iespieddarbu (300 eks.) iegāde, kurus šogad gatavo izdevniecības, par summu Ls 795 .

Projekta mērķis - nodrošināt Rīgas filiālbibliotēku pilnvērtīgu un kvalitatīvu krājumu attīstību, padziļināt un paplašināt augstvērtīgas literatūras klāstu, samazināt neapmierināto tematisko pieprasījumu skaitu un nostiprināt tautas bibliotēku prestižu.

Projekta uzdevums - pilnveidot filiālbibliotēku krājumu ar augstvērtīgiem, lietotāju daudzpusīgiem pieprasījumiem atbilstošiem izdevumiem.

Projektā paredzēts nodrošināt vienmērīgāku literatūras izvietojumu pilsētā, komplektējot krājumus 10 lielāko mikrorajonu filiālbibliotēkām, lai tuvinātu literatūras pieejamību dzīves vietām.

Projekts atbalstīts, piešķirot divus pilnos un trīs daļējos KKF mērķprogrammas “Jaunu grāmatu un citu izdevumu iegāde publiskajām bibliotēkām” žūrijas komisijas atbalstīto grāmatu gada komplektus.

Es esmu te piederīgs

Projekts Eiropas Savienībai ar Luterāna Pontifikālās universitātes Reliģijas augstskolas starpniecību par kopējo summu Ls 57 792,81.

Projekta mērķis:

1. Sabiedrības integrācija, piesaistot mazākumtautību bērnus un jauniešus, kuri nepārvalda latviešu valodu.

2. Bibliotēkās izveidot jauniešus piesaistošu kultūrvidi brīvā laika pavadīšanai, izglītojošu un informatīvu pasākumu organizēšana, veicot latviešu valodas apgūšanu ar bilingvālo metodi.

3. Rīgas CB un filiālbibliotēku darbiniekiem, kas strādā ar bērniem un jauniešiem, apgūt Ziemeļvalstu bibliotēku darba pieredzi integrētas sabiedrības veidošanā un ieviest jaunas progresīvas Ziemeļvalstu bibliotēkās aprobētas darba metodes.

4. Apgūto pieredzi bibliotēku līdzdalībā sabiedrības integrācijā popularizēt Baltijas un Ziemeļvalstu bibliotekāru 4 dienu seminārā.

Projektā iesaistītas 6 Rīgas bērnu filiālbibliotēkas - Juglas un Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas.

Projekta veiksmīgai īstenošanai piesaistītas Zviedrijas Stokholmas un Somijas Helsinku pilsētas bibliotēkas ar līdzfinansējumu (Ls 2266,88 - Stokholmas PB, Ls 1798,72 - Helsinku PB).

Projekts guvis atbalstu 1. kārtā.

Megaprojekts “Puškina bibliotēka”

Projekts paredz Rīgas CB un filiālbibliotēku krājumu paplašināšanu ar 205 krievu oriģinālliteratūras nosaukumiem (900 eks.) par kopējo summu USD 3249,50.

Informācijas pieejamība visiem

Rīgas CB pieteikums pašvaldību publisko bibliotēku pilotprojektu konkursam līdzekļu saņemšanai Rīgas CB un filiālbibliotēku elektroniskā kopkataloga veidošanai par kopējo summu Ls 15 037,16.

Projekta mērķis - radīt apstākļus Rīgas CB un filiālbibliotēku fonda ātrākai apstrādei, elektroniskā kopkataloga izveidei un valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas īstenošanai.

Projekta ilgtermiņa uzdevums - līdz 2005. gadam izveidot Rīgas CB un filiālbibliotēku fondu elektronisko kopkatalogu.

Projekta īstermiņa uzdevums - līdz 2003. gada septembrim:

- nodrošināt elektroniskās informācijas pieejamību 15 filiālbibliotēkās, kuras ir datorizētas;
- paātrināt jaunieguvumu elektronisko apstrādi;
- aizsākt Rīgas nespécializēto filiālbibliotēku fondu rekatalogizāciju;
- izveidot speciālas darba vietas lasītājiem tikai elektroniskā kopkataloga pārlūkošanai.

Projektā paredzēts:

- aparatūras un programmatūras iegāde – Ls 11 383,10;
- datortīkla pilnveidošana – Ls 649;
- darba samaksa par aprakstu ievadīšanu – Ls 2290;
- administratīvie izdevumi – Ls 716,06.

Projekts guvis daļēju atbalstu par summu Ls 5000.

Jauno lasītāju izglītošana

Rīgas CB Imantas filiālbibliotēkas projekts Kultūrkapitāla fondam pirmsskolas vecuma bērnu izglītošanai par summu Ls 3588,61.

Projekta mērķis - veidot bērnu kā radošu cilvēku, kurš uztver, izvērtē un izzina savu apkārtni. Izveidot bibliotēkā tādu vidi, kas veicina un realizē bērnu tikšanos ar grāmatu, izkopt bērnos prasmi izmantot grāmatu kā zināšanu avotu.

Projekta uzdevums - organizēt nodarbības 2-3 gadu vecuma bērniem kopā ar vecākiem. Grupā darbosies 5-7 bērni. Paredzētas 2 grupas.

- 4-6 gadu vecuma bērniem organizēt “Kāpēcīšu skolu”. Vienā grupā darbosies 15-20 bērni. Paredzētas 4 grupas;
- bibliotēkā iekārtot īpaši aprīkotu stūrīti, kas domāts pirmsskolas bērniem;

- papildināt grāmatu fondu ar netradicionālām bērnu grāmatām 1-3-gadīgiem bērniem un grāmatām “Kāpēcīšu” vecumam;
- iegādāties nepieciešamo aparatūru mācību procesa daudzveidībai;
- iegādāties materiālus bērnu radošai izpaušmei.

Projekts guvis daļēju atbalstu par summu Ls 400.

Publisko bibliotēku menedžments un attīstība

Rīgas CB un Flandrijas Flāmu publisko bibliotēku centra kopprojekts par summu 82 353 EUR.

Projektā paredzēts:

Rīgas CB un filiālbibliotēku darbiniekiem noklausīties Flandrijas publisko bibliotēku speciālistu lekcijas bibliotēku darba profesionālajos jautājumos, stažēties Flandrijas publiskajās bibliotēkās, tiešsaistes tīkla modernizēšana un kapacitātes celšana. Savukārt, Flandrijas publisko bibliotēku darbinieki iepazīsies ar Rīgas publisko bibliotēku darbu un sagatavos lekcijas par menedžmenta un mārketinga jautājumiem.

Projekta darbības laiks no 2002.gada septembra līdz 2005.gada septembrim.

Sadarbības tīkls, partneri

Bibliotēkas:

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Latvijas publiskās bibliotēkas

Noslēgti starptautiski sadarbības līgumi ar:

Overijseles bibliotēku dienestu un Overijseles provinces bibliotēku

(sadarbības līgums noslēgts 1994.gada 22. novembrī, atjaunots – 23.12.2002)

Helsinku pilsētas bibliotēku

(sadarbības līgums noslēgts 1995.gada 13.novembrī, atjaunots 12.08.2002

laika posmam no 2002. līdz 2004. gadam)

Norčēpingas pilsētas bibliotēku

(sadarbības līgums noslēgts 1998.gadā)

Latvijas Bibliotekāru biedrība

BO VSIA “Bibliotēku informācijas tīklu konsorcijs”

Informācijas sistēmas:

LIIS – IS Bibliotēka

IIS ALISE

Sabiedriskie fondi:

Kultūrkapitāla fonds (KKF)

Profesionālās izglītības iestādes:

LU Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes nodaļa

Latvijas Kultūras koledža

LU Bibliotēku darbinieku tālākizglītības centrs

Izdevniecības un grāmattirgotāji:

Grāmatu bāze SIA “L.Grāmata”

Izdevniecības Nordik un Tapals

Izdevniecība Jumava

A/s “Preses nams” grāmatu apgāds

SIA “Karšu izdevniecība Jāņa Sēta”

Izdevniecība „Elpa”.

Sadarbība ar pašvaldībām

- 2002. gadā RCB sadarbībā ar pašvaldību ir izstrādājusi RCB darbības pamatdokumentu – Rīgas Centrālās bibliotēkas Nolikumu, kas dod iespēju veikt pārējo RCB darbību reglamentējošo dokumentu izstrādi.
- Sadarbojoties ar RD Īpašuma departamentu, Rīgas domes attīstības fondā ir paredzēti līdzekļi Vidzemes filiālbibliotēkas pārprojektēšanai.
- 2002. gadā RD Kultūras, mākslas un reliģijas lietu komitejā vairākas reizes ir izskatīti jautājumi, kas skar RCB un tās filiālbibliotēku darbu.
- Ir apstiprināta oficiālā RCB izkārtne un pieņemts lēmums par tās izvietojumu pie ēkas Brīvības ielā 49/53.
- RD ir pieņēmusi lēmumu sniegt bibliotēku lasītājiem bezmaksas interneta pakalpojumus tajās bibliotēkās, kur ir RD pastāvīgais interneta pieslēgums.
- Visi RCB un filiālbibliotēku darbinieki 2002. gadā saņēmuši īpašas RD Ziemassvētku prēmijas 50 latu apmērā.
- RD Kultūras, mākslas un reliģijas lietu komitejas priekšsēdētājs D. Īvāns kopā ar RCB direktori Dz. Šmitu apmeklēja RCB sadarbības līguma partneri – Helsinku pilsētas bibliotēku.

- RCB direktore Dz. Šmita ir RD izveidotās Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju uzraudzības un koordinācijas padomes locekle.
- RD, slēdzot sadarbības līgumus ar partnerpilsētām, paredz tajos arī sadarbību bibliotēku jomā.
- RCB budžetā paredzētie līdzekļi tiek ieskaitīti regulāri un pilnā apmērā.
- RCB un filiālbibliotēkās ir pieejama RD informatīvā avīze „Rīgas Vēstis”.

Starptautiskie sakari, pieredzes braucieni

- Rīgas Centrālā bibliotēka ir Starptautiskās galvaspilsētu centrālo bibliotēku asociācijas (INTAMEL) biedre. Bibliotēkai ir sadarbības partneri Somijā, Zviedrijā, Nīderlandē, Lietuvā u.c. valstīs.
- 1994. gada 22. novembrī ir noslēgts sadarbības līgums ar Overijselas bibliotēku dienestu un Overijselas provinces bibliotēku (Nīderlande). 2002. gada 23. decembrī šis līgums ir atjaunots.
- 1995. gada 13. novembrī sadarbības līgums ir noslēgts ar Helsinku pilsētas bibliotēku (Somija). Līgums atjaunots 2002. gada 12. augustā.
- 1998. gadā – līgums ar Norčēpingas pilsētas bibliotēku (Zviedrija), ko ir noslēgušas Rīgas un Norčēpingas pilsētu domes.
- 2002. gada 11. janvārī RCB noslēdza sadarbības līgumu ar Viļņas Centrālo bibliotēku (Lietuva).
- 2002. gadā RCB darbinieki ir piedalījušies gan pieredzes apmaiņas braucienos, gan starptautiskās konferencēs.

Pieredzes apmaiņas braucieni

- Rīgas Centrālā bibliotēka regulāri plāno studiju braucienus, kas ir paredzēti sadarbības līgumu ietvaros, gan arī pēc nepieciešamības.
- No 2002. gada 9. – 12. janvārim, Rīgas Centrālās bibliotēkas administrācija apmeklēja Lietuvas galvaspilsētu, lai noslēgtu oficiālu sadarbības līgumu ar Viļņas Centrālo bibliotēku un iepazītos ar Viļņas publisko bibliotēku darbu. Līguma noslēgšanas pasākumā piedalījās arī Latvijas vēstniecības darbinieki.
- No 15. – 16. aprīlim, kā arī 12. jūlijā RCB darbinieku grupas apmeklēja Tallinas Centrālo bibliotēku un tās filiālbibliotēkas, kā arī Igaunijas Nacionālo bibliotēku.

- Sadarbības līguma ietvaros no 3.–4. aprīlim un no 8.–12. septembrim RCB darbinieki piedalījās studiju braucienos uz Helsinkiem, lai iepazītos ar Helsinku pilsētas bibliotēkas novitātēm.
- No 10.–16. jūnijam viens RCB darbinieks piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Nīderlandes Overijselas provinci, lai iepazītos ar bibliotēku telpām un ēkām, menedžmentu, pakalpojumiem, automatizācijas pakāpi.
- No 6.–12. oktobrim, divi RCB darbinieki apmeklēja Norčēpingas pilsētas bibliotēku, kur iepazinās ar šīs bibliotēkas menedžmentu, IT sistēmu, darbu ar visu vecumu klientiem, personāla tālākizglītību un pakalpojumiem.
- RCB tika pārstāvēta arī Eiropas Integrācijas biroja rīkotajā mācību vizītē ES informācijas punktu koordinātoriem uz Varšavu, Briseli, Amsterdamu un Hāgu, kas norisinājās no 8. – 16. septembrim.
- Rīgas Centrālās bibliotēkas un Flandrijas (Beļģija) Flāmu publisko bibliotēku centra kopprojekta ietvaros trīs RCB darbinieki piedalījās studiju braucienā, lai iepazītos ar Flandrijas publisko bibliotēku darbu.

Starptautiskās konferences

2002. gadā Rīgas Centrālā bibliotēka ir bijusi pārstāvēta piecās nozīmīgās starptautiskās konferencēs: „Personāla resursu pārvaldība” (Tartu, 5.–9.marts), „Publisko bibliotēku ēkas un telpas nākotnē” (Helsinki, 1.– 4.jūnijs), „Pasaules bibliotēkas un asociācijas: jaunās tehnoloģijas un sadarbības formas” (Sudaka, 8.–16. jūnijs), IFLAs konferencē „Bibliotēkas – informācijas demokrātijai, dažādībai, piegādei” (Glāzgova, 17.–25. augusts), „Publiskās bibliotēkas – demokrātijas procesa sastāvdaļa” (Kopenhāgena, 28.–29. novembris).

Rīgas Centrālo bibliotēku un tās filiālbibliotēkas ir apmeklējuši gan sadarbības partneri līgumu un projektu ietvaros, gan ārvalstu interesenti.

- 2002. gadā 3 lekcijas „Mūsdienu krievu literatūra” nolasīja Krievijas Nacionālās bibliotēkas zinātniskais līdzstrādnieks, zinātņu doktors Boriss Volodins.
- No 4.– 6. augustam Rīgā viesojās Nīderlandes sadarbības partneri Bauke Kiestra un Henks Rengerinks, kuri vadīja seminārus „Produkta – tirgus kombinācijas” un „Novadpētniecības digitalizācija: Denekampas bibliotēkas pieredze”. 5. augustā kolēģi apmeklēja Ķengaraga un Daugavas filiālbibliotēkas un literatūras iegādei prezentēja čeku 500 latu vērtībā.

- RCB un Flandrijas Flāmu publisko bibliotēku centra kopprojekta ietvaros no 23.–29. septembrim Rīgas Centrālo bibliotēku un tās filiālbibliotēkas apmeklēja Flandrijas kolēģi, kuri nolasīja RCB darbiniekiem lekcijas „Kompetences menedžments bibliotekāriem” un „Bibliotēku fondu komplektēšanas efektivitāte”.
- 2002. gada 10. oktobrī Helsinku pilsētas bibliotēkas projektu vadītāja Kristina Virtanena nolasīja lekciju „Jaunākās tendences Somijas bibliotēku darbā”.
- Savukārt 24. un 25. oktobrī semināru „Projektu vadīšana publiskajās bibliotēkās” vadīja Viļņas Universitātes profesore Audrone Glosiene. Klausītāji saņēma sertifikātu.
- No 2.–5. jūlijam pieredzes apmaiņā RCB apmeklēja Viļņas Centrālās bibliotēkas delegācija.
- 2002. gadā 20.- 21. novembrī RCB apmeklēja Norčēpingas kolēģi. Direktora vietnieks Ola Gustafsons vadīja semināru „Sabiedriskie pakalpojumi”. Automatizācijas speciālists Saids Zenhari konsultēja RCB Automatizācijas nodaļas darbiniekus un praktiski piedalījās nodaļas darbā.

RCB ir noslēgti divpusēji sadarbības līgumi ar Overijselas provinces bibliotēku (Holande), ar Helsinku pilsētas bibliotēku, ar Norčēpingas pilsētas bibliotēku (Zviedrija), ar Viļņas pilsētas bibliotēku (Lietuva). Šo līgumu ietvaros notiek pieredzes apmaiņas braucieni, kā arī vieslektoru uzstāšanās ar lekcijām.

2003. gada 11. februārī

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore

Dz. Šmita

Pārskata sagatavošanā piedalījās Aiga Cakule, Zinta Geršmane, Ilrita Jundase, Ineta Kaļķe, Inta Logina, Alla Peskiševa, Jānis Plaudis, Ilizana Rudene, Inta Sallinene, Linda Štamere, Dzidra Šmita, Klāra Švedra, Doloresa Veilande, Andra Vīta, Ausma Vītola, Ausma Zoldnere.

PIELIKUMI

Informācija par telpu stāvokli Rīgas Centrālajā bibliotēkā un filiālbibliotēkās

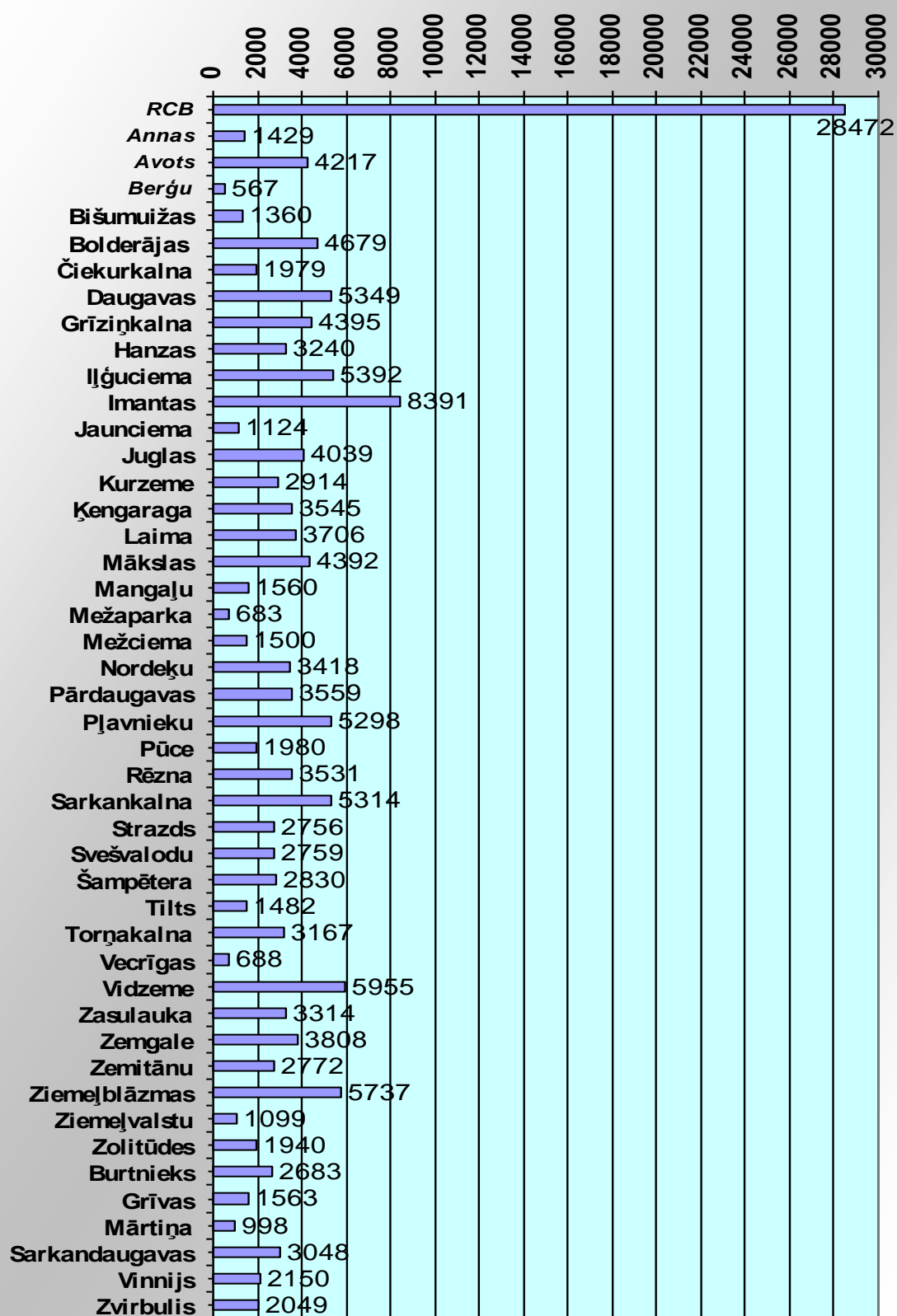
Nr. p.k.	Bibliotēkas adrese	Platība m ²	Renovācijas remontu izmaksas 2002.g.	Renovācijas remontu aptuvenās izmaksas Ls	Bibliotēku telpu stāvoklis uz 2003.g.janvāri
1.	Šampētera b-ka Lielirbes ielā 6	520	35,245	-	Renovācijas remonts veikts 2002.gadā
2.	Bibliotēka "Strazds" Kvēles 15/18	287	-	31.000	Paredzēts renovācijas remonts par budžeta līdzekļiem 2003.gadā
3.	Bibliotēka "Avots" Stabu 64	366	-	33.000	Nepieciešams renovācijas remonts
4.	Bibliotēka "Laima" Miera 55/57	103	-	10.000	Nepieciešams remonts saskaņā ar noslēgto īres līgumu 2003. gadā ar SIA "NL"
5.	Bibliotēka "Bergī"	109	-	10.900	Nepieciešams remonts vai meklēt jaunas telpas
6.	Imantas bibliotēka Slokas 161	836	-	84.000 12,657	Nepieciešams renovācijas remonts ar daļēju telpu pārbūvi rekonstrukcijas tehn.projekta izstrāde
7.	Grīvas bibliotēka Grīvas 11/27	75	-	4830	Nepieciešams renovācijas remonts
8.	Rīgas Centrālā bibliotēka Brīvības 49/53	1200	-	-	Perspektīvā apgūt 1. Un 5.stāvu. 2003.gadā demontēt 2 stikla bloku sienas 6.stāvā un izveidot 2 kabinetus darbinieku vajadzībām
9.	Ziemeļvalstu literatūras bibliotēka Basteja bulv.19	314	-	-	Pārvietot uz Svešvalodu literatūras bibliotēkas telpām Kr.Valdemāra 5,veicot papildus vēdināšanas sistēmas izbūvi un papildu ieejas izveidošanu
10.	Pārdaugavas bibliotēka Nometņu 8	303	-	-	Pārvietot apvienojot ar bibliotēku "Zvirbulis"uz telpām Smiļģa 42, vai veicot renovācijas remontu esošā privātīpašumā
11.	Bibliotēka "Zvirbulis" Lapu 24	167	-	-	Skat.punktu 10 vai veicot renovācijas remontu

12.	Grīziņkalna bibliotēka Tallinas 79	75	-	-	Meklēt jaunas pašvaldību telpas vai veikt renovācijas remontu esošā īpašnieka ēkā
13.	Bolderājas bibliotēka Flotes 3	483	-	-	Pārvietot uz telpām Slimnīcas2 pēc kapitālā remonta
14.	Bibliotēka "Vidzeme" Brīvības 206	773	-	18.000	Jāveic kapitālais remonts ar pārbūvi un papildus piebūvi. Projekta izstrāde paredzēta 2003.g. rekonstrukcijas tehn.projekta izstrāde
15.	Mākslas literatūras bibliotēka Vaļņu 9	210	-	-	Apvienot ar bibliotēku "Vecrīga" Pils 18 izdarot renovācijas remontu
16.	Ķengaraga bibliotēka Maskavas 271 a	385	-	38.000	Jāpārbūvē ieeja bibliotēkas vestibilā, renovācijas remonts rekonstrukcijas tehn.projekta izstrāde
17.	Graudu 59 2.stāvs, kompl. un apstr. nod., Bibliotēku dienests	350	-	-	Remonts tualetēs un koridorā
18	Daugavas bibliotēka ēka Prūšu 24/9 bijušais bērnu dārzs		-	15.281	Rekonstrukcijas tehn.projekta izstrāde

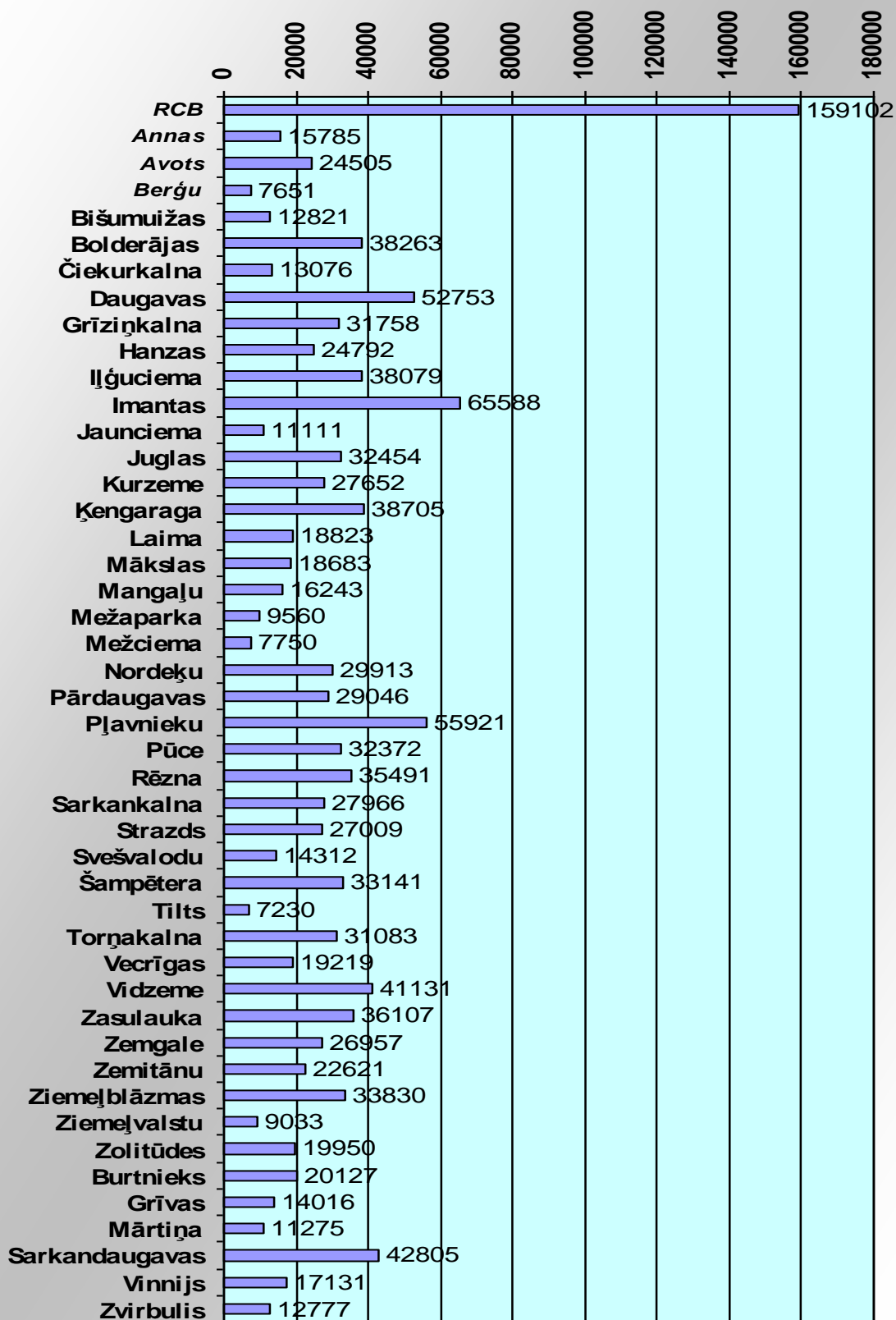
Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku 2002.g. skaitliskie rādītāji

Bibliotēka	Lietotāju skaits	Bērni līdz 16 gadiem	Apmeklējumu skaits	Bērni līdz 16 gadiem	Izsniegums	Bērniem līdz 16 gadiem	SBA	Uzziņas un konsultācijas
CB (ab.+las.)	19853	5955	109529	6353	314394	13707	332	30122
CB bērnu lit.nod.	5013	3509	25618	15611	62037	40500	0	2141
Merķeļi	3550	23	23832	158	65968	675	90	2852
Aktīvais deponētārs	0	0	0	0	9665	0	0	0
Bibliotēku dienests	56	0	123	0	257	0	0	504
RCB	28472	9487	159102	22122	452321	54882	422	35619
Annas	1429	340	15785	4123	52242	14955	55	1822
Avots	4217	903	24505	4014	115737	9638	29	117
Berģu	567	150	7651	1998	21475	4001	0	237
Bišumuižas	1360	270	12821	3444	45425	10919	40	646
Bolderājas	4679	2060	38263	15954	133226	60803	2	4946
Čiekurkalna	1979	769	13076	3687	46501	12667	45	879
Daugavas	5349	1242	52753	10927	178135	27590	17	3709
Grīziņkalna	4395	301	31758	1902	131777	4155	4	1818
Hanzas	3240	1178	24792	4428	81256	12843	118	26
Iļģuciema	5392	2199	38079	14126	111588	44360	7	2277
Imantas	8391	3890	65588	35018	167433	53390	18	1261
Jaunciema	1124	359	11111	4758	27697	13976	121	76
Juglas	4039	1307	32454	7661	88224	14308	46	2089
Kurzeme	2914	706	27652	4044	94391	14115	145	515
Ķengaraga	3545	1690	38705	16708	127173	53729	119	4041
Laima	3706	169	18823	753	68915	1845	0	393
Mākslas	4392	28	18683	3	86531	20	0	879
Mangaļu	1560	412	16243	4917	54506	21260	0	333
Mežaparka	683	237	9560	2929	20890	5283	32	46
Mežciema	1500	694	7750	3051	24795	7779	4	37
Nordeķu	3418	887	29913	5153	94286	13156	57	254
Pārdaugavas	3559	744	29046	6945	73355	13890	20	1372
Plavnieku	5298	2499	55921	26774	144613	53677	0	3285
Pūce	1980	550	32372	8406	56579	11032	15	41
Rēzna	3531	938	35491	4714	127849	11604	74	575
Sarkankalna	5314	110	27966	870	110624	1936	35	474
Strazds	2756	1291	27009	10079	76678	17761	10	2241
Svešvalodu	2759	157	14312	356	43408	1093	0	1160
Šampētera	2830	577	33141	11104	96860	24006	1	5481
Tilts	1482	363	7230	256	18265	493	18	1709
Torņakalna	3167	834	31083	8508	114050	30486	29	3894
Vecrīgas	688	47	19219	1157	19860	196	0	596
Vidzeme	5955	2209	41131	15093	169120	43942	140	3930
Zasulauka	3314	1060	36107	3574	102448	6641	0	2370
Zemgale	3808	1385	26957	9200	118991	44293	4	1295
Zemitānu	2772	1128	22621	3606	52053	7706	2	158
Ziemeļblāzmas	5737	1648	33830	12167	147449	54829	0	114
Ziemeļvalstu	1099	5	9033	45	13337	59	0	61
Zolitūdes	1940	180	19950	561	48126	1505	17	86
Kopā	154340	45003	1197486	295135	3758189	780823	1646	90862
Burtnieks	2683	1634	20127	11152	46947	25521	0	1255
Grīvas	1563	1281	14016	11544	38629	31652	9	568
Mārtiņa	998	773	11275	9924	46983	41558	23	254
Sarkandaugavas	3048	2812	42805	37113	108047	94316	28	478
Vinnijs	2150	1386	17131	11115	44394	29856	0	1782
Zvirbulis	2049	1366	12777	9522	37132	28481	0	164
Kopā bērnu bibl.	12491	9252	118131	90370	322132	251384	60	4501
Pavisam kopā	166831	54255	1315617	385505	4080321	1032207	1706	95363

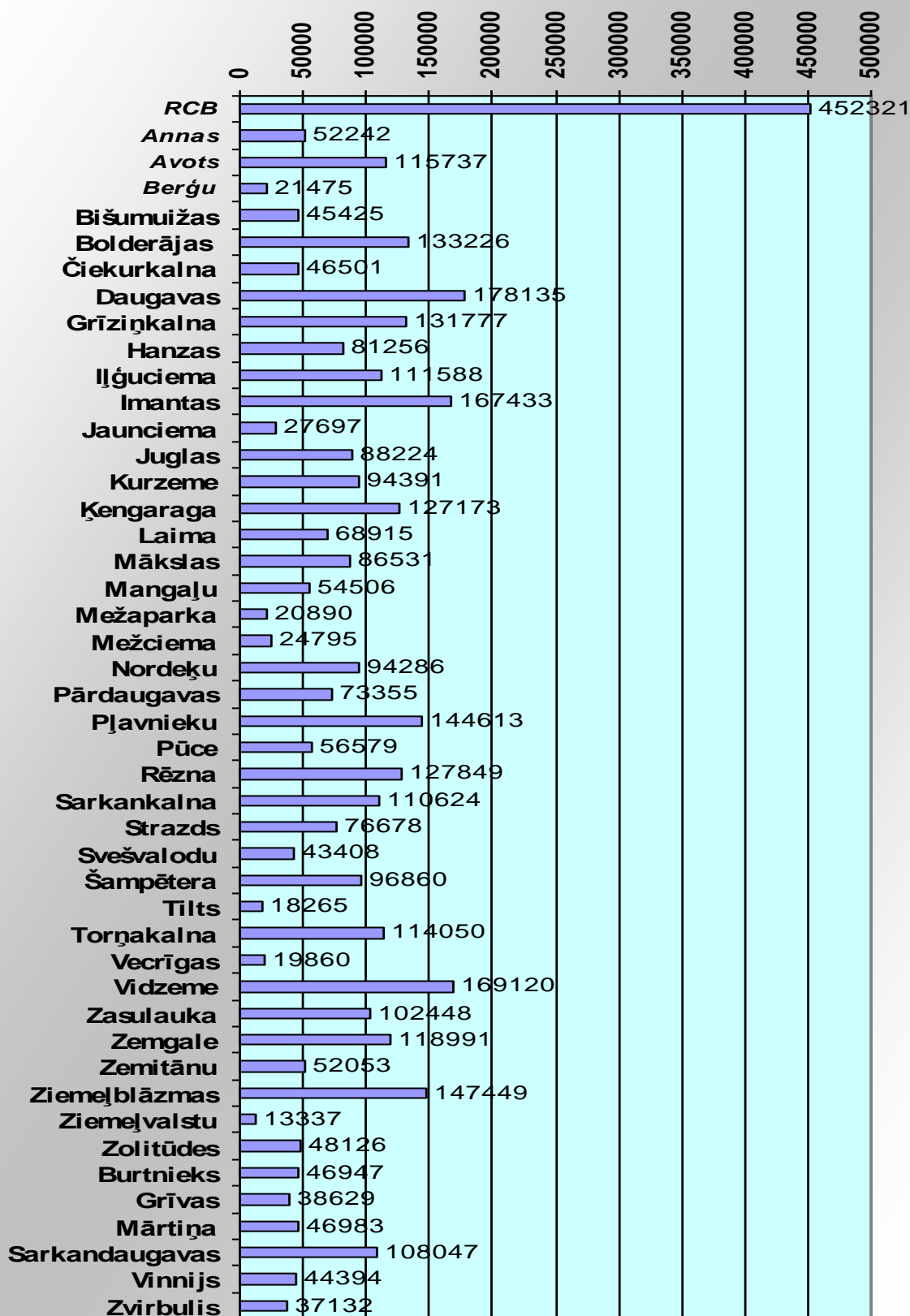
LIETOTĀJU SKAITS 2002.GADĀ

APMEKLĒJUMU SKAITS 2002.gadā

IZSNIEGUMS 2002.gadā

Bibliotēku darba pārskats par 2002. gadu

Iesniedzējs

RĪGAS CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

(nosaukums)

	Pašvaldību publiskās bibliotēkas	Tajā skaitā		
		<i>pilsētu bibliotēkas</i>	<i>bērnu bibliotēkas</i>	pagastu bibliotēkas
1. Vispārīgās ziņas				
1.1. Bibliotēku skaits	<i>46</i>		<i>6</i>	
1.2. Bibliotēku telpu kopējā platība (m²)	<i>15363,4</i> <i>3</i>		<i>1126,08</i>	
<i>1.2.1. lasītāju apkalpošanas telpas</i>	<i>10899,7</i> <i>4</i>		<i>792,58</i>	
<i>1.2.2. krātuviņu telpas</i>	<i>1330,32</i>		<i>43,45</i>	
<i>1.2.3. pārējās telpas</i>	<i>3114,48</i>		<i>290,05</i>	
2. Bibliotēku lietošana				
2.1. Lasītāju skaits	<i>166831</i>		<i>12491</i>	
<i>2.1.1. attālinātie lasītāji</i>	-		-	
<i>2.1.2. bērni un jaunieši līdz 16 gadiem</i>	<i>54255</i>		<i>9252</i>	
2.2. Apmeklējumu skaits	<i>131561</i> <i>7</i>		<i>118131</i>	
<i>2.2.1. attālinātie lasītāji</i>	-		-	
<i>2.2.2. bērni un jaunieši līdz 16 gadiem</i>	<i>385505</i>		<i>90370</i>	
2.3. Izsniegums	<i>408032</i> <i>1</i>		<i>322132</i>	
<i>2.3.1. bērniem un jauniešiem līdz 16 gadiem</i>	<i>103220</i> <i>7</i>		<i>251384</i>	
2.4. Iekšzemes starpbibliotēku abonements	<i>1706</i>		<i>60</i>	
<i>2.4.1. no citām Latvijas bibliotēkām saņemtie dokumenti</i>	<i>1704</i>		<i>60</i>	
<i>2.4.2. uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtītie dokumenti</i>	<i>2</i>		-	
2.5. Starptautiskais starpbibliotēku abonements	<i>12</i>		-	
<i>2.5.1. no ārvalstu bibliotēkām saņemtie dokumenti</i>	<i>12</i>		-	
<i>2.5.2. uz ārvalstu bibliotēkām nosūtītie dokumenti</i>	-		-	
2.6. Uzziņas un konsultācijas	<i>95363</i>		<i>4501</i>	

3. Bibliotēkas krājuma kustība				
<i>Krājumā ienācis</i>	<i>86477</i>		<i>6515</i>	
3.1.grāmatas	<i>61502</i>		<i>4388</i>	
3.2.audiovizuālie dokumenti	<i>871</i>		<i>13</i>	
3.3.seriālizdevumi	<i>18760</i>		<i>1544</i>	
3.4.mikroformas	-		-	
3.5.kartogrāfiskie dokumenti	<i>99</i>		<i>5</i>	
3.6.nošu izdevumi	<i>1016</i>		<i>12</i>	
3.7.attēlizdevumi	<i>5</i>		-	
3.8.elektroniskie dokumenti	<i>109</i>		<i>2</i>	
3.9.pārējie izdevumi	<i>4115</i>		<i>551</i>	
No krājuma izslēgts	<i>149539</i>		<i>12059</i>	
3.10.grāmatas	<i>119274</i>		<i>6418</i>	
3.11.audiovizuālie dokumenti	<i>1125</i>		<i>310</i>	
3.12.seriālizdevumi	<i>14983</i>		<i>1189</i>	
3.13.mikroformas	-		-	
3.14.kartogrāfiskie dokumenti	-		-	
3.15.nošu izdevumi	<i>21</i>		<i>1</i>	
3.16.attēlizdevumi	-		-	
3.17.elektroniskie dokumenti	-		-	
3.18.pārējie izdevumi	<i>14136</i>		<i>4141</i>	
Krājums pārskata perioda beigās	<i>129998</i>		<i>86245</i>	
	<i>9</i>			
3.19.grāmatas	<i>113881</i>		<i>66584</i>	
	<i>0</i>			
3.20.audiovizuālie dokumenti	<i>5245</i>		<i>999</i>	
3.21.seriālizdevumi	<i>60556</i>		<i>4985</i>	
3.22.mikroformas	-		-	
3.23.kartogrāfiskie dokumenti	<i>318</i>		<i>25</i>	
3.24.nošu izdevumi	<i>22569</i>		<i>34</i>	
3.25.attēlizdevumi	<i>24</i>		<i>1</i>	
3.26.elektroniskie dokumenti	<i>276</i>		<i>6</i>	
3.27.pārējie izdevumi	<i>72191</i>		<i>13611</i>	
4.Bibliotēkas personāls				
4.1.Bibliotēkas personāls (kopā)	<i>483</i>		<i>36,5</i>	
4.2.Bibliotekārie darbinieki	<i>300</i>		<i>21,5</i>	
4.3.Izglītība				
4.3.1.augstākā bibliotekārā	<i>65</i>		<i>4</i>	

4.3.2.augstākā izglītība citā jomā	91		8	
4.3.3.vidējā bibliotekārā	92		7	
4.4. Pārējais personāls	183		15	
5.Bibliotēkas finansiālā darbība				
5.1.Ienākušie līdzekļi kopā (Ls)	147356			
	9			
t.sk.				
5.1.2.piešķirts no pašvaldību budžeta	143478			
	6			
5.1.3.citi ienākuma avoti:	38783			
maksas pakalpojumi	32942			
sponsorējumi, ziedojumi	28			
Kultūrkapitāla fonda piešķirumi	1560			
citu fondu piešķirumi	-			
ārvalstu atbalsta līdzekļi	-			
investīcijas no valsts budžeta	-			
pārējie ienākumi	4253			
5.2.Izmantotie līdzekļi kopā (Ls)	146593			
	8			
t.sk.				
5.2.1.personāla atalgojumam	699477			
5.2.2.krājuma komplektēšanai	188242			
no tā				
grāmatām	122233			
periodiskajiem izdevumiem	36456			
elektroniskajiem izdevumiem	1218			
citiem dokumentiem	28335			
5.2.3.informācijas tehnoloģijām	10426			
5.2.4.pārējie izmantotie līdzekļi	567793			
5.3.Izmantotie kapitālie līdzekļi (Ls)	20748			

6.Bibliotēku automatizācija				
6.1.Datoru skaits kopā	121		3	
6.1.1.personālam	62		1	
6.1.2.bibliotēkas lasītājiem	59		2	
6.2.Interneta pieejamība (datoru skaits)	103		3	
6.2.1.personālam	57		1	

6.2.2.bibliotēkas lasītājiem	46		2	
6.3.Integrētā bibliotēku informācijas sistēma (bibliotēku skaits)	13		-	
6.3.1.ALISE	10		-	
6.3.2.LIIS	3		-	
6.3.3.ALEPH 500	-		-	
6.4.Pieejamo datu bāžu skaits	53		2	
6.5.Licenču skaits	368		6	
6.6.Printeru skaits	56		2	
6.7.Skeneru skaits	10		-	
6.8.CD-ROM rakstiekārtu skaits	2		-	
6.9.Mājas lapas (bibliotēku skaits)	1(46)			
6.10.Kopējamo iekārtu skaits	51		5	
6.11.Mikrofilmēšanas iekārtu skaits	-		-	

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku skaitliskie rādītāji

	1998	1999	2000	2001	2002
Lietotāju skaits	97087	99364	101130	137190	166831
Apmeklējums	1116522	1196701	1220718	1311657	1315617

Izsniegums

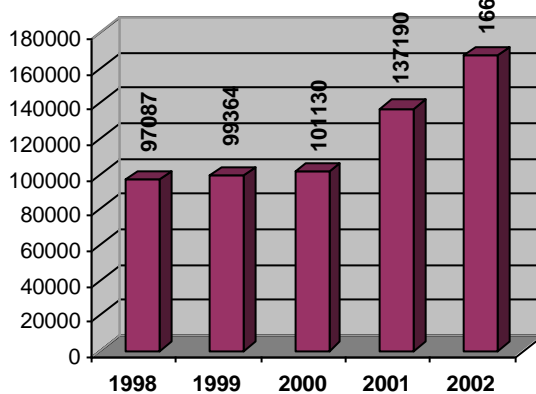
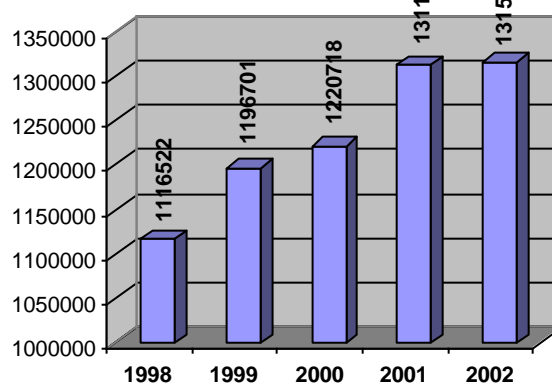
3927171

4010144

4075459

4028667

4080321

LIETOTĀJU SKAITS**APMEKLĒJUMS****IZSNIEGUMS**